

מסורת הש"ס

(א) (נ"ל דתנא' ב.) [תוס'פ' תרומות פ"ו.] (ג) לעיל יח.; (ד) נכוזת כח., (ה) וקולר. כע"ל, (ו) [נע"ע מוס' סוכה לו. ד"ה אלתוב ומוס' חולין סד. ד"ה כורמל],

ⓘ

תורה אור הוא השלם

- כי הנה הך'שעים יך'רבן קשת כוננו חצץ על יתר לירות במו אפל לישיר לב; תהלים יא ב
- לא תאמרו קשר לכל אשר יאמר ה'עם הזה קשר זאת מורא לא תיקרא ולא תעריצו: ישיעיהו ח יב
- מה לך פה ומי לך פה כי חצבת לך פה קבר חצבי מרום קברו חקקי בסלע משכן לו: ישיעיהו ח טז
- הנה יי מטלטלך טלטלה גבר ועשך עשה: ישיעיהו כז יז
- והרעוץ אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוץ ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא: יקרא יג מה
- צנוף יצנף צנפה כדור אל ארץ רחבת קדם שמה תמות וישמה מרובבות בגדוך קלון בית אדנך: ישיעיהו כב יח

ⓘ

גליון הש"ס

גב' א"ל ואי קרי לכו רועה צאן. עין ע"ז ע"ז נט ע"א מוס' ד"ה זכרי'.

ⓘ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קשר וכו' דנענין כ"ד באמנין הוה אינן באמנין ס"ד:

ⓘ

לעניו רש"י

דדורח"א [רדורט"א]. סורג המחזיק את הויתים תחת הקורה בבית-הבד.

ⓘ

מוסף רש"י

לעקל בית הבד. כמין קופה מסורגת צמלודה ואחרי סמיכות היתים טמן הגפת צלוטו עקל ומניח עליו קורה ומכניזו להוציא המשקה הנשאל (ע"ז ע"ח).

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

אוספין כשרין. דמלי למיכליהו קודם זמן הציעור: ואולי עניים

אספי להו. כצביל המעות והוו להו סומרי שביעית ורחמנא אמר

לאלכלה ויפקדה בהן ולא לסחורה (ע"ז סב.). והכי משמע מתנינן בתמלה לאלו

הפסולין עכשיו משום סומרי שביעית היו קורין אותן אוספי שביעית

ומיגזזו כולי עלמא כי אתי א"ל ממאן נבעי

כי ניהא נפשיה א"ל שקולו תליסר מעי דציירי לי בסדינאי והדרו ליה לפלניא

דשקלתינהו מיניה ולא איצטריכו לי: א"ר

שמעון בתחילה היו קוראין אותן אוספי

שביעית: מאי קאמר אמר רב יהודה ה"ק

בתחילה היו אומרים אוספי שביעית כשרין

סוחרין פסולין משרבו ממציא מעות לעניים

ואולי עניים ואספי להו ומייתו חוזרו לומר

אחד זה ואחד זה פסולין קשו בה בני רחבה

האי משרבו האנסים משרבו התגרין מיבעי

ליה אלא בתחילה היו אומרים אחד זה ואחד

זה פסולין משרבו האנסין ומאי נינהו ארנונא

כדמכרין רבי ינאי "פוקו וזרעו בשביעית

משום ארנונא חוזרו לומר אוספין כשרין

סוחרין פסולין ר' חייא בר זרנוקי ור"ש בן

יהוצדק הוו קאזלי לעבר שנה בעסיא פגע

בהו ריש לקיש איטפיל בהדייהו אמר איזיל

איחיזו היכי עבדי עובדא חוייה לההוא גברא

דקא כריב אמר להן כהן וחורש אמרו לו

יכול לומר אוגיסטון אני בתוכו תו חוייה

לההוא גברא דהוה כסח בכרמי אמר להן

כהן וזמר א"ל יכול לומר לעקל בית הבד

אני צריך אמר להם הלב יודע אם לעקל

אם לעקלקלות הי אמר להו ברישא אילימא

הא קמייתא אמר להו ברישא הא נמי לימרו

אוגיסטון אני בתוכו אלא הא אמר ליה

ברישא והדר אמר להו הך מאי שנא כהן

משום כדחשידי אשביעית ^(א) (דתנן) ^(ב) סאה

תרומה שנפלה למאה סאין של שביעית

תעלה פחות מיכן ויקבו והויין בה אמאי

ירקבו ימכרנו לכהן בדמי תרומה חוץ מדמי

אותה סאה ואמר רב חייא משמיה דעולא

זאת אומרת נחשדו כהנים אשביעית אמרו

טרודא הוא דין כי ממו להתם סליקו לאיגרא

שלפוח לדרגא מתותיה אתא לקמיה דרבי

יוחנן א"ל בני אדם החשודין על השביעית

כשרין לעבר שנה הדר אמר לא קשיא לי

מידי דהוה אשלשה רועי בקר ^(א) ורובגן

אחושבנייהו סמוך והדר אמר לא דמי התם

הדור אימנו רבגן ועברוה לההוא שתא

הכא קשר רשעים הוא וקשר רשעים אינו

מן המנין אמר רבי יוחנן דא עקא כי אתו

לקמיה דרבי יוחנן אמרו ליה קרי לן רועי

בקר ולא אמר ליה מר ולא מידי ^(א) אמר להו ואי

ליה מאי קשר רשעים שבנא הוה דריש בתליסר רבוותא חזקיה הוה

דריש בחד סר רבוותא כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים כתב שבנא

פתקא שדא בגירא שבנא וסיעתו השלימו חזקיה וסיעתו לא השלימו שנאמר

יכי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו חצם על יתר הוה קא מסתפי חזקיה

אמר דילמא חם ושלום נטיה דעתיה דקוב"ה בתר רובא כיון דרובא מימסרי

אינהו נמי מימסרי בא נביא ואמר לו ² לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר

העם הוה קשר כלומר קשר רשעים הוא וקשר רשעים אינו מן המנין הלך

לחצוב לו קבר בקברי בית דוד בא נביא ואמר לו ³ מה לך פה ומי לך פה

כי חצבת לך פה קבר הנה ה' מטלטלך מטלמלה גבר אמר רב ⁷ מלטולא

עטה אמר רבי יוסי ברבי חנינא מלמד שפרחה בו צרעת כתיב הכא

ועטך עטה וכתיב התם ⁵ ועל שפם יעטה ⁶ צנוף יצנף צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים וגו' תנא הוא ביקש

קלון בית אדניו לפיכך נהפך כבודו לקלון כי הוה נפיק איהו אתא גבריאל אחריה לרשא באפי משרייתיה

כו.

משרבו האנסין ומאי נינהו ארנונא. וא"ת ומשום ארנונא

התירו לתרום ולזרוע דהויא איסורא מדאורייתא וי"ל

דמיירי כשביעית בזמן הזה דרצנן אי נמי י"ל דפקוח נפש הוא ששאל

להם המלך מס ואין להם מה יפרענו ומתים בתפיסת המלך והכי

אימתר צירושלמי משום חיי נפש:

לעבר השנה בעסיא. וא"ת היאך

היו מעצרין צעסיא הא

עסיא חוזה לאלך היא כדלמרין פ' חוקת

הצמים (כ"ג דף נז. ושם) עסיא

ואספמיא וכו' וי"ל דלעבר ר"ל לתשוב

והכי משמע מדקאמר כהן וחריש

משמע ששביעית היטה ואין מעצרין

השנה כשביעית כדלמרר' (לעיל ד' יב.).

אוגיסטון אני בתובה. פ"ה

לשון ראשון שכיר אני

בתוכה וקרקע של נכרי הוא ולא

נהירא דלמרין בגיטין (דף סב.

ושם) אין עודרין עם הנכרי

כשביעית ע"כ נראה כפירוש אחר

שפירש הקונטרס משום ארנונא:

לעקל בית הבד אני צריך. וקשה

דמ"מ מה בכך מ"מ הוה

משצית הכנס דהכי אמרינן פרק כלל

גדול (שנת דף עג. ושם) הוזמר ולריך

לעגים חייב שמים משום קולר ומשום

נוטע הכא נמי למייז משום ענדות

נוטע וי"ל דעציד ליה צלומו ענין

דודאי קשה ליה דליכא למייזו משום

נוטע^(א) כדלמרין גבי צצת דשאני גבי

צצת דמלאכת מתחצת אסרה תורה

והא מתעצדא מתחצמו אלל גבי

שביעית אין לאסור רק היכא דמשצתי

הקרקע אלל כהא קשיא ליה וכה"ג שרי

כדאימא פרק המוכר את הספינה

(כ"ג דף ע"ב): **ימכרין לכהנים בדמי**

תרומה. וא"ת והא אסור לעשות

סחורה צפירות שביעית כדלמרין

צמסקת ע"ז (דף סב:) לאלכלה ולא

לסחורה וי"ל דסחורה היינו כשמוכרה

צשוק כעין חנות דדמי לסחורה אלל

פעס א' כעין אקראי צעלמא ליכא

משום סחורה: **כדור אל ארץ**

רחבת ידים. פ"ה כדור כשורה

יסוצבוה חילות פ"א כגר שהוא גולה

ל' דירה כמו מדור צאהלי רשע (תהלים

פד) ל"א כדדור פלוט"ה צלע"ז כמו

הכדור והאמום (לקמן דף סא:) ואלע"ג

דלא כמיז כדדור מ"מ אשכחן כי האי

דרשה דכמיז (קהל יב) דצרי חכמים

כדרבנות ודרשין (ירושלמי מנהגין

פ"י) כדדור של צנות שזרקין זו ליד

חצירתה כך אדם מוסר דברי תורה

לחצירו ולתלמידיו זה לזה ומתפקחין

זה מזה ולא כמיז ככדרבנות^א:

מתחצת

אמינא

הוה דריש בתליסר רבוותא חזקיה הוה

דריש בחד סר רבוותא כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים כתב שבנא

פתקא שדא בגירא שבנא וסיעתו השלימו חזקיה וסיעתו לא השלימו שנאמר

יכי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו חצם על יתר הוה קא מסתפי חזקיה

אמר דילמא חם ושלום נטיה דעתיה דקוב"ה בתר רובא כיון דרובא מימסרי

אינהו נמי מימסרי בא נביא ואמר לו ² לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר

העם הוה קשר כלומר קשר רשעים הוא וקשר רשעים אינו מן המנין הלך

לחצוב לו קבר בקברי בית דוד בא נביא ואמר לו ³ מה לך פה ומי לך פה

כי חצבת לך פה קבר הנה ה' מטלטלך מטלמלה גבר אמר רב ⁷ מלטולא

עטה אמר רבי יוסי ברבי חנינא מלמד שפרחה בו צרעת כתיב הכא

ועטך עטה וכתיב התם ⁵ ועל שפם יעטה ⁶ צנוף יצנף צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים וגו' תנא הוא ביקש

קלון בית אדניו לפיכך נהפך כבודו לקלון כי הוה נפיק איהו אתא גבריאל אחריה לרשא באפי משרייתיה

אמרו

עין משפט

גר מצוה

ל' א מ"י פ"א מהל'

שמעין הלכה יא':

ל' ב ג מ"י שם ס"ח

הלכה יח:

ⓘ

רבינו הנגאל

גבאין אלא בזמן

שהמלכות מטילה מס כן

וכך לגבותו מן היהודים

מכל אחד ואחד לפי

ממונו וכיון דחזו רבנן הני

מוכסין שמעריכוין העם

ונושאים פנים למקצתן

ומקלין עליהן ומכבידין

על מקצתן יותר מן

הראוי נמצא גולגין לפיכך

פסלינהו רבנן: **אמר** רבא

ורועה שאמרו חכמים כי

הוא פסולין בין רועה בהמה

דקה בין רועה בהמה

גסה מסתביא הכי כדברא

מדחנן נאמנין עלי ג'

רועי בקר ככלל דאלו לא

אמר נאמנין עלי רועה

בהמה גסה נמי פסולין הן

לעדות והחנין לדינא הן

פסולין אבל לא לעדות

מדחקני ג' דאי לעדות

ג' למא לי ואשקינן אלא

מאי לינא אמאי רועי

בקר כל בי תלתא דלא

גמירי דינא פסילי ושנינן

אותו גובה יותר ממאי

דחזי ליה: אבהו דר'

דזיר סתם גבאי הוה ר"ג

שנין כי הוה אחי ויש

נהירא למתא הוה אמר

לרבנן לך עמי בא בחדיך

וגו' כי קא ניהא נפשיה

אמר ר"ג מעי דציירין לי

בסדיני אהדינהו לפלוני

דשקלתינהו מניה ולא

אצטריכו לי: **אמר** ר"ש

בתחלה היו קורין אותן

אז אוספי שביעית סוחר

שביעית והיו אומרים

אוספין כשרין סוחרין

פסולין משרבו ממצי

מעות לעניים ועניים אספי

ומייתי להו בהני מעות

אמרו אחז זה וא' זה

פסולין משרבו האנסין

ומאן נינהו עובדי כוכבים

ותובעין ארנונא מיניהו

התירו להן לאסוף ולפרוע

להן כדר' ינאי דמכרין

זרעו בשביעית משום

ארנונא חזרו לומר אוספין

כשרין וזרעין פסולין. ר'

חייא בר זרנוקי ור' יהושע

בן יהוצדק הוו אזלי לעבר

שנה באסיא בשביעית

פגע בהו ריש לקיש אול

בהדייהו חזויה לההוא

גברא דכריב בשביעית

אמר להו כהן וחורש.

כלומר כמדומה אני שזה

החורש בשביעית כהן הוא

כי הכהנים הם חשודים

על השביעית א"ל יכול

לומר אגיסטון אני בתוכה

כלומר יכול הוא שיאמר

שזה זו שלי היא ואני

אריס בתוכה חזו גברא

אחרינא דהוה כס